

Scydmænus-Larven.

Af

Fr. Meinert.

(Med Tavle I.)

Det Antal af Billefamilier, hvis Larve-Udvikling endnu er ukjendt, er ikke meget stort, en halv Snes omtrent, og næsten alle have de et lille Antal Arter og opnaae kun ringe Størrelse. Af disse Familier er Scydmænerne næsten uden Undtagelse smaa eller af saare ringe Størrelse, men til Gjengjæld er Artsantallet forholdsvis stort, ligesom de ogsaa leve et selskabeligt Liv, hvilket atter bevirker, at mange af Arterne findes samlede i stort Antal navnlig i Mistbænke, under gammelt Løv og lignende Steder. Det maatte derfor ansees for et føleligt Savn, at vi Intet kjendte til Familiens Larve-Udvikling, og heri maa jeg søge Retfærdiggjørelsen, for at jeg, med det saare ringe Materiale jeg har til Raadighed, her skal forsøge at give en Fremstilling af Scydmænus-Larven.

Naar jeg i det Foregaaende har sagt, at vi ikke kjende denne Larve, da veed jeg fuldkomment vel, at Perris, hvem vi skyldte saa uendeligt meget af vor Kjendskab til Billelarverne, har givet nogle Antydninger

om en formodet Scydænenus-Larve; men naar saadanne Antydninger ikke blot ere ufuldstændige, men endogsaa aldeles urigtige og vildledende, da forekommer mig Forpligtelsen til at fremføre en berigtigende Fremstilling saa meget større. Overhovedet forekommer det mig, at man af Perris' Exempel her lærer, hvor let man kan tage Feil ved Bestemmelsen af Larver, og hvilken Vægt man ved saadanne Bestemmelser maa lægge paa, at Larverne klækkes. Jeg skal da først begynde med at citere Perris' Fremstilling.

I sine »Nouvelles promenades entomologiques«, som forelagdes det franske entomologiske Selskab d. 23. Juni 1875 og det følgende Aar tryktes i Annales de la société entomologique de France, sér. 5, tom. VI, p. 171—244, omtaler Perris altsaa en Larve, som han, ihvorvel betingelsesvis, henfører til Scydænenernes Familie. Om den hedder det p. 218: »25 Juin. Je fais une découverte qui a pour moi un grand intérêt et voici pourquoi: Il y a trois ans, mon ami et élève M. Gobert m'apporta, avec des insectes et des larves trouvés dans une fourmilière de *Lasius fuliginosus*, habitant le creux d'un vieux arbre, une certaine quantité de détritux reçueillis dans cette fourmilière. En les épluchant minutieusement, nous y trouvâmes plusieurs individus d'une petite larve grêle et linéaire très-remarquable par la longueur de son dernier segment inerme égalant le tiers de la longueur totale, avec cette particularité toute nouvelle pour moi que ce segment est caduc. Etait-ce une larve de Psélaphide ou de Scydænenide? Je penchais pour ce dernier groupe, parce que des Scydænenus avaient été trouvés dans la fourmilière. J'essayai d'élever quelques-unes de ces larves et je parvins à obtenir une nymphe qui n'était pas assurément celle d'un Scydænenus. Par malheur, cette nymphe unique, que j'avais quelque peu tour-

mentée pour la dessiner et la décrire, ne vint pas à bien.«

Som det vil sees af det citerede Stykke, indskrænker hvad Perris oplyser om bemeldte Larve sig til de af mig fremhævede Linier, nemlig den tynde lineære Form og Længden af sidste Segment; ligesom det jo ogsaa er paa meget usikkre Grunde, at den henføres til Scyd-mænenes Familie. Dog de faa Bestemmelser, som gives af Larven, ere mere end tilstrækkelige til at vise, at den af Perris her omtalte Larve paa ingen Maade kan henføres til den af mig i denne Afhandling afbildede og beskrevne Larve, saaledes som et Blik paa Tav. I. Fig. 1 strax vil vise; ligesom det jo ogsaa er alt andet end rimeligt, at de to paagjældende Larver skulde kunne høre til samme Familie.

Rupertsberger anfører i sin meget flittige og nyttige »Biologie der Käfer Europas«, 1880, p. 121, af Familien Scydmenidæ en Art af Slægten Scydmenus som kjendt af Perris, men føier dog strax et Spørgsmaalstegn til, idet han skriver: »Perris beschreibt kurz eine Larve, die er einer Art dieser Gattung zutheilt, jedoch auch die Gattung noch im Zweifel lässt.«

Den Larve, som i det Følgende skal være Gjenstand for Beskrivelse og Afbildning, skyldes Hr. Kjøbmand O. Jacobsen og er af ham med største Velvillie overladt Universitetets zoologiske Museum. Hans Iagttagelses Journal for denne Larve lyder saaledes: »24. 8. 84. Sigtede i en Kompostdyngge i Gartner Sørensens Have ved Tøihuset (Randers) 4 smaa svovl- eller maaskee snarere orangegule Larver af Form som visse Silpha-Larver. En af dem kom i Spiritus, A 3, og 3 til Observation paa vaadt Sand. Den ene og svageste blev strax ædt op eller udsuget. De 2 andre vare d. 3. Sept. forpuppede frit ovenpaa Sandet. Da jeg d. 14. Sept. kom hjem fra en 8 Dages Reise, var Forvandlingen

endt, og Billerne af en lys Okkerfarve, samme Kulør, som de have idag d. 19. Sept., da de ligge døde i Glasset. De ere oplimede og mærkede III (3) 481«. Billen er *Scydmaenus tarsatus* Müll. u. K., vor almindelige, let kjendelige Art.

Som Afbildningen, Tav. I. Fig. 1, viser, er Larven flad, med svagt hvælvet Overside, af en langstrakt oval eller noget elliptisk Form, med fremstrakt Analrør eller Efterskyder. Kroppens Segmenter ere vel adskilte, hvorved dens Siderande blive dybt indskaarne; Oversiden er bedækket af et fint, men ikke tæt Haarfilt, og Siderandene have desuden et Par Rækker af længere, noget krumme Børster, hver indplantet i sin Knude.

Hovedet er temmelig lille, noget nedbøiet, Forranden svagt buet med 8 børstebærende Knuder. Øinene bestaae af en stor, fremspringende Ocel i Hovedets Siderande bag Antennerne. Antennerne ere temmelig svære, brede, noget fladtrykte. Første Led er særdeles kort; andet Led ikke langt; men tredje meget langt, mere end dobbelt saa langt, som de to foregaaende tilsammen, og det bærer i Spidsen foruden et meget lille kort Endeled en svær, hudet Føleknude. Labrum er meget utydelig; ialtfald har jeg ikke kunnet constatere den paa det eneste Exemplar, som jeg har kunnet undersøge og saavidt som muligt maatte skaane. Af Munddelene er Labium, Fig. 3 (paa den her givne Figur er Labium tegnet i tilbageslaaet Stilling og derfor noget forkortet), kort, fortil temmelig svagt indbugtet, med et Par tynde, toleddede Læbepalper. Maxillerne, Fig. 3 og 5, ere brede, med bred, tilspidset Flig; i Spidsen af Fligens Overside, Fig. 6, findes et lille spydformet Blad og en tæt Kost af korte Børster, som ikke rage frem foran Bladets Rande. Mandiblerne, Fig. 3 og 4 (paa Fig. 3 er den høire Mandibel slaaet tilbage, den venstre bøiet ind og med sin Spidse dækkende

Spidserne af Maxillernes Flige) ere temmelig korte, flade, kloformede, tilspidsede og simple, uden fremtrædende Tænder og Børster.

Kroppen bestaaer foruden Analrøret af 12 vel adskilte Segmenter, af hvilke navnlig Brystets 3 Ringe og da fortrinsvis første Brystring ere meget store. Oversiden af hvert Segment danner et sammenhængende Skjold, hvis Siderande ere bøiede om paa Undersiden, hvor der efterlades et hudet Mellemrum eller en Bindehud mellem dem og Bugskjoldene. Spiraklerne ere aabne, cirkelrunde og ligge i disse Bindehude, Fig. 2; Bagkroppens, fra første til ottende Bagkrops-Segment, ere meget smaa og punktformede, medens Brystets Spirakelpar er forholdsviis meget stort, og ligger ikke som sædvanligt i Bagranden af første Brystring, men i anden Brystring et lille Stykke bag dennes Forrand.

Benene, Fig. 7, ere simple, temmelig lange, og Hofterne ere skraatstillede, convergerende bagefter og næsten rørende hinanden med Spidsen.

Analrøret er temmelig udskudt, indvendigt findes Rækker af Torne, som muligviis eller sandsynligviis kunne krænges ud og da bruges som Klattrekroge.

Længden af Dyret er 1,9 m. m.

Det er vanskeligt paa en enkelt Art at opstille Slægts-Characterer endsige Familie-Characterer; dog er det sandsynligt, at de følgende Characterer, ialtfald de fleste af dem, maa have mere end generel Betydning.

Antennæ longiusculæ, crassæ, obscure quadri-articulatæ, verruca magna sensoria instructæ.

Labium liberum, breve, palpis biarticulatis.

Maxillæ liberæ, deplanatæ, magnæ, attenuatæ, ad apicem lamina parva scopaque brevi instructæ, palpis longis, tenuibus, triarticulatis.

Mandibulæ falcatae, simplices.

Spiracula parva, rotunda, aperta; pare primo quam ceteris abrupte majore, pone marginem anticum segmenti secundi thoracis sito.

Pedes longiusculi; coxis obliquis, convergentibus, post contiguus; tarsis mediocribus, unguiformibus.

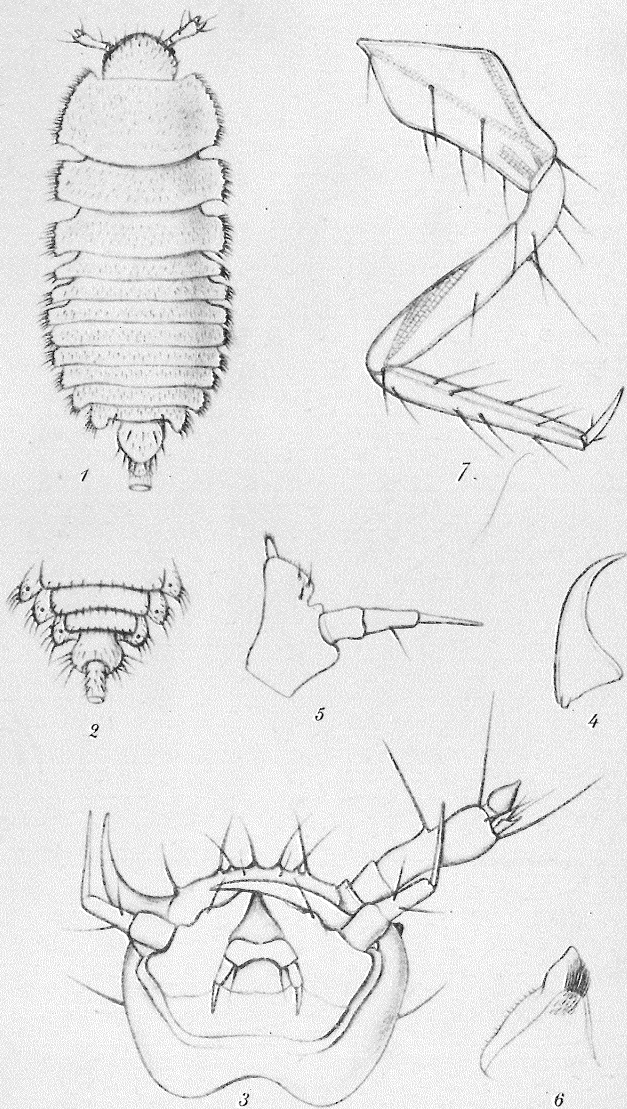
Annulus analis exsertus, aculeis scansoriis ægre pellucentibus instructus.

Tavlens Forklaring.

- Fig. 1. Larven, fra oven. — Bagtil stikker Analrøret frem.
- Fig. 2. Spidsen af Bagkroppen, fra neden. — De tre bageste Par Spirakler træde frem i Randen af de tre næstsidste Segmenter; de igjennem Væggen af Analrøret svagt synlige Klattrekroge ere udeladte paa Figuren.
- Fig. 3. Hovedet, fra neden. — Den høire Antenne er borttaget, og den høire Mandibel er slaaet tilbage, medens den venstre Mandibel er krummet ind over Maxillernes Spidse; Labium er slaaet tilbage.
- Fig. 4. Venstre Mandibel, fra oven.
- Fig. 5. Venstre Maxil, fra neden.
- Fig. 6. Spidsen af høire Maxil, fra oven.
- Fig. 7. Høire Bagben, fra neden.
-

Explicatio tabulæ.

- Fig. 1. Larva, prona. — Post annulus analis exsertus.
- Fig. 2. Apex abdominis, supinus. — Tria paria spiraculorum postica intra marginem trium pænultimorum segmentorum distincta; series aculeorum scanseriorum trans cutem annuli analis obscure pellucentes omissæ.
- Fig. 3. Caput, supinum. — Antenna dextra omissa; mandibula dextra replicata; mandibula sinistra flexa apicem maxillarum obtegit; labium replicatum a latere superiore videtur.
- Fig. 4. Mandibula sinistra, prona.
- Fig. 5. Maxilla sinistra, supina.
- Fig. 6. Apex maxillæ dextræ, pronus.
- Fig. 7. Pes paris postici dexter, supinus.

Meinert del.

Pacht & Crone phot.

Scydmaenus tarsatus.